

Právní posudek.

e úředních zákrocích proti Liechtensteinskému majetku.

Obsah:

I. <u>Skutková podstata</u>	str.
a/ výměr ministerstva zemědělství č.j. 20037/V 1/1945 ze dne 26.června 1945 o zavedení ná- rodní správy a jmenování národního správce, - - -	
b/ vyhláška okresního národního výboru v Olomou- ci č.470 pres. ze dne 30.července 1945. - - -	
II. <u>Význam a právní povaha dekretů presidenta rep.</u>	
ze dne 19.května č.5 /dále uváděn krátce jako dekret č.5/ a ze dne 21.června 1945 č.12 /dále uváděn krátce jako dekret č.12/ Sb.	
1/ dekret č.5	
2/ dekret č.12	
III. <u>Kritika obou konkrétních úředních aktů směřují- cích proti Liechtensteinskému majetku /I,lit.a/b// s hlediska práva vnitrostátního a mezinárodního.</u>	
A. <u>Hledisko vnitrostátního práva</u>	
1/ <u>Okruh osob, na které dopadají ustanovení de- kretů č.5 a 12</u>	
2/ <u>Koho jest považovati za Němce nebo Maďara ve smyslu dekretů č.5 a 12 /</u>	
3/ <u>Argumentace výměry a vyhlášky /I.a/,b/ /</u>	

B. Hledisko práva mezinárodního.

IV. <u>Shrnutí výsledků a konkluse</u>	str.
1/ podle československého právního řádu . . .	
2/ podle práva mezinárodního	

I. Skutková podstata .

- a/ V ý m ě r e m ministerstva zemědělství ze dne 26.června 1945 zavedena byla národní správa do všech podniků /závodů/ i jiných majetkových podstat knížete Františka Josefa II. z Liechtensteinů na území Československé republiky a jmenován národním správcem profesor Ing. Gustav Artner v Brně.
- b/ V y h l á š k a okresního národního výboru v Olomouci ze dne 3.VII.1945 /vyvěšena dne 2.VIII.1945/ obsahuje toto
- 1./"Označuje se", podle §u 1.dekretu č.12 František Josef II.z Liechtensteinů "za osobu německé národnosti" a
 - 2./prohlašuje se, že " shora jmenovaný František Josef II. Liechtenstein může - pokud se aktivně zúčastnil boje za zachování celistvosti a osvobození československé republiky - uplatňovati podle §u 1.odst.2 cit dekretu nárok, aby mu zemědělský majetek nebyl zkonfiskován" a že "nárok na tuto výjinku může uplatniti u okresního národního výboru v Olomouci do 15 dní ode dne vyvěšení této vyhlášky".

II. Význam a právní povaha dekretů č.5 a 12.

Významem a právní povahou míněny jsou zde d ů v o d y, pro které tyto normy byly vydány, tedy t.zv. r a t i o l e g i s jejich.

1./Dekret č.5.

Dekret č.5 týká se úpravy dvou různých, svou podstatou spolu vůbec nespojitých věcí, a to jednak neplatností některých majetko-právních jednání z

doby nesvobody, jednak národní správy majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů. O první nebude zde dále jednáno, poněvadž nemá vztah k záležitosti, jíž se tento posudek týká.

Jako ratio legis zavedení národní správy uvádí § 3. dekretu č.5 požadavek p l y n u l é h o c h o d u výroby a hospodářského života, zejména v závodech, podnicích a majetkových podstatách o p u š t ě n ý c h nebo takových, které jsou v držbě, správě, nájmu nebo pachtu osob s t á t n ě n e s p o l e h l i v ý c h . Zmíněný chod může býti ohrožen nejružnějšími příčinami a ve dvou z výslovně dekretem uváděných případech /opuštěnost předmětu nebo státní nespolehlivost spravujících jej osob/ má tedy zákon patrně za to , že ohrožení takové bezpodmínečně nastává a že tudíž národní správa zavedena býti musí /arg.: "budiž zavedena" /.

Z §u 3. dekretu č.5 se podává, že v uvalení národní správy na majetek určitých osob nelze spatřovati opatření, jehož legislativním důvodem /účelem/ by bylo p o t r e s t á n í osob, které jest považovati za státně nespolehlivé.

2./Dekret č.12.

Výklad současných revolučních norem, vydávaných prezidentem republiky, pokud se týče vládou československou, stížen jest nedostatkem jakýchkoliv t.zv. materiálů /důvodových zpráv, stenografických záznamů a pod./ . U dekretů č.12 jest tento nedostatek aspoň částečně odčiněn u obyčejných zákonů jinak neobvyklou preambulí, v níž se výslovně prohlašuje, že účelem /důvodem, ratio legis/ jejím jest jednak "volání českých a slovenských rolníků a bezzemků po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy", jednak snaha " především jednou

pro vždy vzítí českou a slovenskou půdu z rukou cizáckých německých a maďarských statkářů, jakož i z rukou zrádců republiky a dáti ji do rukou českého a slovenského rolnictva a bezzemků".

Podle toho zdálo by se, že ani v tomto případě - podobně jako u dekretu č.5 - nebylo důvodem legislativním p o t r e s t á n í dosavadních držitelů české a slovenské půdy. Z jistých obrátů a ustanovení dekretů č.12 dlužno však souditi, že tu přece o takový důvod jde a že tudíž dekret ten považovati jest za normu t r e s t n í. Neboť v jeho preambuli užívá se slova " cizáčtí " /roz.statkáři/ ve zřejmě deterioristickém smyslu toho slova a mluví se o "zrádcích republiky" a v § 1.stanoví se zásada, že k o n - f i s k a c e zemědělského majetku pro účely pozemkové reformy děje se bez náhrady /což je vlastně nadbytečným pleonasmem, poněvadž je pojmovým znakem každé k o n - f i s k a c e, že děje se bez náhrady - na rozdíl od e x - p r o p r i a c e, která znamená odejmutí vlastnického práva za přiměřenou náhradu proti vůli dosavadního vlastníka/.

Výslovné spjetí dvou tak naprosto různorodých legislativních důvodů jako jsou účely pozemkové reformy a potrestání těch, jimž se jejich majetek pro ony účely bez náhrady odnímá /konfiskuje/, činí z dekretu č.12 normu v pravdě velmi neobvyklou. Neboť nelze přehlédnouti, že účelů pozemkové reformy /"nové", viz preambuli/, pokud tato znamená přechod zemědělského majetku z jedné rukou do druhé, bylo by lze stejně dosáhnouti pouhou expropriací a contr.konfiskací.

Výjimečná právní povaha dekretu č.12 vyplývá i ze stylisace základního ustanovení § 1./ "S okamžitou plat-

ností a bez náhrady se k o n f i s k u j e zemědělský majetek, jenž je ve vlastnictví"/ To tedy znamená, že odejmutí, pokud se týče přechod vlastnictví má nastati již s a m o t n o u o b e c n o u z á k o n n o u n o r m o u. / arg.: se konfiskuje/ a že by nebylo třeba zvláštního konkrétního správního aktu /konkrétní normy/, jímž se konfiskuje toho kterého majetku vyslovuje a který by mohl býti podkladem pro příslušný zápis do pozemkových knih, pokud se týče pro eventuální stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

Názoru, že převod vlastnického práva bez náhrady /konfiskace/ nastává již ipsa lege, hová sice také povšechný spěch zákonodárce /srovn.na př. oficiální titul dekretu; kde se mluví o u r y c h l e n é m rozdělení zemědělského majetku/, ale odporuje ostatní obsah dekretu. Tak na př. hned 2.odst. § 1. připouští výjimky ze zásady, stanovené odstavcem 1. a to ve prospěch osob " které se aktivně zúčastnily boje za zachování celistvosti a osvobození československé republiky." Neboť těm jejich zemědělský majetek " se nekonfiskuje". A odstavec třetí téhož § 1. má předpis o tom, kdo má určovat, " lze-li připustiti výjimku podle odstavce 2". Podobně i druhý odstavec § 2 stanoví, že výjimky ze zásady odstavce prvního, jeho dlužno považovati za osobu podléhající konfiskaci, b u d o u u r č e n y zvláštním dekretem, což se dosud nestalo.

Kdybychom připustili, že konfiskace zemědělského majetku podle prvního odstavce § 1. nastala skutečně ihned ipsa lege, bylo by nutno míti za to, že okamžitou ex lege konfiskací konfiskovaného majetku stává se vlastníkem konfiskující stát, resp. Národní pozemkový fond podle § 6, o

němž se tam však praví, že konfiskovaný zemědělský majetek pouze " spravuje " až do jeho odevzdání přídělčům. Odst. druhý téhož § 6. pak výslovně o tom jedná, že určité lesní plochy /nad 50 ha/ " převezme " - tedy v budoucnosti - stát a ostatní že " odevzdá " Národní pozemkový fond příslušnému národnímu výboru.

Z řečeného se podává, že vzhledem k chaotickým právním poměrům, které by nezbytně nastaly následkem striktního výkladu první věty § 1. a vzhledem k četným ostatním ustanovením dekretu č. 12 sluší dáti přednost názoru, že dekretem tím e o i p s o n e n a s t a l a k o n f i s k a c e , n ý b r ž p o u z e j e j í m o ž - n o s t . Pak ale ovšem chybí v něm výslovný předpis o tom, který státní orgán jí má v nesčetných konkrétních případech vyslovovati, což znamenalo by arciť velmi závažnou další nomopojeticou vadu . Platila by zde snad obdoba ustanovení § 7. dekretu č. 5 ?/ Mimoходом řečeno i tento dekret zdá se vycházeti ze zásady jakéhosi automatického, t. j. ex lege vzniku národní správy ; viz stylisaci 1. odstavce § 2 : " Majetek osob státně nespolehlivých . . . d á v á s e p o d n á r o d n í s p r á v a " /.

III. Kritika obou konkrétních úředních aktů

směřujících proti Liechtesteinskému majetku /I. lit. a, b/
a/ s hlediska práva vnitrostátního b/ mezinárodního.

Následující kritika omezuje se na otázku, pokud Liechtensteinský majetek, nacházející se na území československé republiky, podléhá vzhledem k jeho majiteli ustanovení dekretů č. 5 a 12 a bude proto arciť nepřimo opět i kritikou

těchto dekretů samotných. Ji bude nutno provésti jednak s hlediska v n i t r o s t á t n í h o právního řádu /roz.československého/, jednak s hlediska práva m e z i n á r o d - n í h o .

A. Hledisko vnitrostátního práva.

1/ Okruh osob, na které dopadají ustanovení dekretů č.5 a 12.

O k r u h o s o b , na které dopadají ustanovení o národní správě /dekret č.5/ a konfiskaci majetku /dekret č.12/ není v t i t u l u obou revolučních zákonných norem určen stejně. V dekretu č.5 uvádějí se "Němci, Maďaři, zrádci a kolaboranti a některé organizace a ústavy", v dekretu č.12 pak "Němci, Maďaři, jakož i zrádci a nepřátelé českého a slovenského národa." Poněvadž chybí však v obou dekretech jakákoliv definice pojmů kolaborantů a nepřátel /a contr. zrádců/, nebyl by vyloučen výklad, který by oba pojmy stavěl prostě sobě na roveň /jako synonyma/, ačkoliv s hlediska doslovné interpretace jest arciť pojem "nepřítel" zřejmě širší, neboť každý kolaborant jeví se sice - aspoň podle dnes ustáleného významu tohoto slova - jako nepřítel /roz.českého a slovenského národa/, ale každý takový nepřítel nemusí býti zároveň kolaborantem. Zmíněné synonymitě hovoří i další skutečnost, že dekret č.5 shrnuje pojem zrádců a kolaborantů pod pojem "osob státně nespolehlivých"/§ 3/ a tento podle/^{dní} pojem jednotně definuje /§§ 4 a 5/, kdežto dekret č.12 podobně shrnuje zrádce a nepřátele /roz.československé republiky/ v jedinou definici /§3/. Z řečeného se tudíž podává, že pro určení okruhu osob, na které oba dekreta dopadají, nečiní žádného rozdílu, byl-li někdo zrádcem nebo jen

kolaborantem /dekret č.5/ pokud se týče zrádcem nebo jen nepřitelem /č.12/, ačkoliv " býti zrádcem " s hlediska mravního znamená jistě těžší prohřešení než býti pouhým kolaborantem resp. nepřitelem.

Vedle zrádců a kolaborantů /dekret č.5/ a zrádců a nepřátel /dekret č.12/ uvádějí se jako osoby, na které ustanovení dekretů dopadají, N ě m c i a M a ě a - ř i , a to bez ohledu na to, je-li je v konkrétních případech považovati za zrádce, kolaboranty resp. nepřátele československé republiky. Při zrádcích, kolaborantech a nepřátelích je opět jejich národní příslušnost irrelevantní /viz § 4. dekretu č.5 a § 1.lit.b dekretu č.12/.

2/ Koho jest považovati za Němce a Maďara
ve smyslu dekretů č. 5 a 12 .

O tom mají oba dekry doslovně stejné ustanovení. Viz § 6 dekretu č.5 a § 2 dekretu č.12 : Za osoby národnosti německé nebo maďarské jest považovati osoby, které při kterémkoliv sčítání lidu od r.1929 se přihlásily k německé nebo maďarské národnosti nebo se staly členy národních skupin nebo útvarů nebo politických stran, sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti.

Toto ustanovení zavdává podnět k nemyšlým pochybnostem. V první řadě má o národní příslušnosti býti rozhodnou skutečnost, ke které národnosti se dotyčná osoba " přihlásila při kterémkoliv sčítání lidu od r.1929 ". Není jasno, co jest rozuměti tímto " k t e r ý m k o l i v sčítání lidu", neboť v Československu konalo se, jak známo, od r.1929 až do dnešního dne jen jediné sčítání lidu, a to r. 1930.

Poněvadž nelze míti za to, že by dekrety č.5 a 12 připouštěly že tu i nějaké jiné než československé sčítání lidu by mohlo býti rozhodné, zůstává obrat "při kterémkoliv sčítání lidu", jehož užívají stejně oba dekrety, zhola nesrozumitelný přes to, že na něm popřípadě bude záviseti, bude-li někomu bez náhrady odejmut /konfiskován/ pozemkový majetek v rozloze třeba 70.000 ha. Mimochodem budiž ještě dodáno, že obrat "přihlašování se" hodí se vlastně pouze pro stanovisko, které zaujímalo první československé sčítání lidu z r.1921, které připouštělo resp. předpisovalo svobodné udávání národnosti obyvatelstva ve smyslu volné /subjektivní/ národní konfese sčítance k tomu či onomu národu. To neplatilo však již podle předpisů, vydaných pro následující sčítání z r.1930. Zde již národnost sčítance nemohla se zcela volně přihlašovati, nýbrž **o b j e k t i v n ě s e z j i š ť o v a l a**. Viz Slovník veřejného práva československého IV, str.186 : "Nynější právo vychází ze stanoviska, zaujatého již při prvním sčítání lidu judikaturou že je strana povinna přiznati se k té národnosti, ke které náleží podle objektivních znaků pro posouzení národnosti důležitých. Původ není za všech okolností důkazem národnostní příslušnosti. Znak mateřského jazyka se uznává sice za hlavní zevní znak, nikoliv však za výlučný, a v každém případě platný, poněvadž zkušenost ukazuje, že se národnost jednotlivců časem následkem různých vlivů mění".

Příslušnost někoeho k národnosti německé nebo maďarské podle československého sčítání lidu dá se přirozeně zjistiti jen u takových lidí, kteří podle právní úpravy onoho sčítání stali se předmětem jeho. To byli obyvatelé, kteří v rozhodném okamžiku /půlnoc ze dne 1.na 2.prosinec 1930/

byli přítomni ve svém bydlišti na území československém, a z ostatních pak jen dočasně nepřítomní, to jest takoví, kteří z pohnutek přechodného rázu jsou na kratší čas vzdáleni z obce, v níž pravidelně přebývají nebo kteří jsou z této obce vzdáleni na sezenní práci s úmyslem zase se tam vrátiti, nebo kteří jezdí za zaměstnáním do vzdálenějšího místa a tam i přespávají, ale vracejí se do obce svého bydliště v kratších nebo delších přestávkách jako do svého domova.

/ Slovník veřejného práva československého, IV, str. 185 ./

U všech ostatních Němců nebo Maďarů, ať přebývají kdekoliv, se tedy jejich národní příslušnost podle československého sčítání lidu nedá vůbec zjistit a zbývá tudíž jen druhý znak, jež uvádějí § 6. dekretu č. 5 a § 2. dekretu č. 12 /členství v národních skupinách nebo útvar^vech nebo /politických stranách, sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti/. To je tedy znak velmi široce a neurčitě vymezený. Podle něho musel by býti na př. někdo, kdo se stal členem nějakého německého nebo maďarského vědeckého, uměleckého nebo sportovního a společenského spolku, skupiny či útvaru, ať má své bydliště, nebo ať nacházel-li se onen spolek, skupina nebo útvar kdekoliv, považován za Němce nebo Maďara ve smyslu obou dekretů a mohl by mu následkem toho býti bez náhrady odňat pozemkový majetek v rozleze třeba 70.000 ha. Kdyby však shora cit. ustanovení § 6. dekretu č. 5 a § 2. dekretu č. 12 mělo býti vykládáno tak, že za osoby národnosti německé nebo maďarské jest považovati jen takové, které se buď staly předmětem československého sčítání lidu nebo členy oněch skupin či útvarů pokud jsou tuzemské, pak nastala by naprosto nepochopitelná

diskriminace , poněvadž bylo by někoho považovati za osobu, na níž dopadají ustanovení obou dekretů jen proto, že stal se na př. členem tuzemského nepolitického turistického spolku německého /maďarského/, nikoliv však někoho, kdo stal se členem nějakého vysloveně politického sdružení nacistického, jež mělo sídlo na území sousední Německé Říše.

3. Argumentace výměru a vyhlášky /I a, b /

a/ Argumentace výměru ministerstva zemědělství je poněkud kolísavá. Budiž předem uvedeno, co výměr expressis verbis netvrdí.

Netvrdí, že nyní vládnoucího knížete Františka Josefa II.Liechtensteinského jest považovati za osobu německé nebo maďarské národnosti ve smyslu § 6.dekretu č.5, a netvrdí také, že jest ho považovati za zrádce nebo kolaboranta, a nenalzáme tam konečně ani tvrzení, že kníže stal se členem nějaké národní skupiny nebo útvaru nebo politické strany, sdružující osoby německé /§ 6.dekretu/. Je v něm pouze povšechné tvrzení, že kníže prý "přihlásil se k národnosti německé", při čemž zůstává nejasno, o jakého druhu "přihlášení" by šlo . Bylo-li tím míněno přihlášení u příležitosti obecného sčítání lidu z r.1930, mělo to býti ve výměru výslovně řečeno, poněvadž jen za tohoto předpokladu bylo by lze považovati jej následkem toho za "osobu národnosti německé". Při československém sčítání lidu r.1930 byl by se arcibiskup mohl vládnoucí kníže František Josef II.Liechtensteinský přihlásiti, jak shora bylo již dovozeno, jen tehdy k té nebo jiné národnosti, kdyby byl býval v rozhodném okamžiku /půlnoc ze dne 1.na 2.prosinec

1930/ přítomen na území československém nebo jen dočasně nepřítomen. Mám sice za to, že tomu asi tak nebylo, ale pro opačný případ dovoluji si upozorniti, že by přihláška knížete mohla býti bez obtíží a s největší autentičností zjištěna nahlédnutím do úředních sčítacích operátů, které chová československý Státní ústav statistický. Vzhledem k mimořádné velikosti majetkových hodnot, o které se v daném konkrétním případě jednalo, by se takové předběžné zjištění bylo jistě doporučovalo před vydáním příslušného výměru o zavedení národní správy.

Že však výměr ministerstva zemědělství neměl asi vůbec na mysli oficielní československé sčítání lidu z r.1930, zdá se mně plynouti z okolností, že uvádí ještě další argumenty, jimiž snaží se odůvodniti uvalení národní správy na majetkové hodnoty Liechtensteinské, jichž uvádění bylo by vlastně zbytečné, kdyby se "státní nespolehlivost" jejich majitele jakožto osoby německé národnosti dala dovésti z jeho přihlášky k národnosti německé podle § 6. dekretu č.5. Jsou to argumenty dva . Ve výměru tvrdí se jednak, že "vlastník tohoto majetku nabyl po Bělohorské katastrofě jeho uloupením českým vlastníkem, byv jím obdarován habsburským císařem pro své služby nepřátelům Československého národa, jehož nepřítelem zůstal do dnes", a dále poukazuje se k tomu, že " v době okupace vedení a správa majetku byla v ruce Němců a to jak v ústředním ředitelství v Olomouci, tak na jednotlivých velkostatech a podnicích" .

Pokud jde o první argument, sluší připomenouti poněkud odvážnou identifikaci onoho Liechtensteina, který prý nabyl vlastnictví svého majetku uloupením čes-

kým vlastníkům, a nyní vládnoucího knížete Liechtensteinského, ačkoliv je jasno, že o onom Liechtensteinovi, který se dopustil zmíněného uloupení, nemůže býti tvrzeno, že zůstal nepřitelem československého národa do dnes a že naopak o nynějším vládnoucím knížeti bylo by sice snad možno dovoditi /ač se to výměrem nijak nestalo/, že zůstává do dnes nepřitelem československého národa, ale že v žádném případě nelze mu imputovati loupež, která stala se na počátku XVII.století. Buďtež ponechány stranou pochybnosti o tom, na kolik je správný historický názor výměru ministerstva zemědělství o úloze, kterou prý hrál předek nynějšího vládnoucího knížete Liechtensteinského v pobělohorské tragedii českého národa jako "nepřítel" jeho. Jisto je sice, že stál na straně císařských a že byl katolíkem, ale jinak vyplývá z pramenů, pokud jsou aspoň pisateli tohoto posudku známy, že patřil k umírněným živlům, které snažily se odvrátiti panovníka od příliš ostrého postupu proti poraženým českým odbojníkům, k němuž nabádalo jej jeho nejbližší dvorské okolí ve Vídni. Jisto je ale také, že tak, jako není identity mezi nynějším knížetem Liechtensteinským a pobělohorským Liechtensteinem, není ani také mezi těmi, kteří po bitvě na Bílé Hoře byli oloupeni císařem o svůj majetek a těmi, kterým se nyní má tohoto majetku dostat, to jest těmi, kteří "volají po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy" u nás. Ani mezi tímto majetkem a tím, který nyní jest Liechtensteinským, nemůže býti absolutní identity, poněvadž některé jeho části /na Moravě/ patřily Liechtensteinům již ve XIII.století /viz Sedláček, Právní posice rodů knížat z Liechtensteinů a na Liechten-

steině podle práva československého, str.9/ a nemohly tudíž býti o 400 let později uloupeny českým vlastníkům.

Pokud pak jde o tvrzení výměru, že v době německé okupace v letech 1939-1945 bylo vedení a správa majetku Liechtesteinského " v rukou Němců " /= pod jejich vlivem/, je to sice nesporně správné, ale podobný osud sdílel v oné době asi každý významný majetek, ať zemědělský, průmyslový nebo jiný na území obsazené československé republiky. Dnes , po revolučním převratě z počátku května 1945 , je opět " v rukou českých ". Kdyby tedy pouhá skutečnost, že nacistický okupant měl v době 1939-45 vedení a správu Liechtensteinského majetku v rukou / = pod svým vlivem/ měla býti rozhodnou, pak by musel prostě veškerý majetek na území československé republiky býti dán pod národní správu.

Do jisté míry neočekávaně a jaksí mimočodem přechází " odůvodnění " výměru v posledním jeho odstavci ke zcela jinému argumentu tvrdíc, že " po osvobození československé republiky jest tento zemědělský a lesní majetek po útěku vedoucích osob německé národnosti bez ústřední správy a spravován různými místními národními výbory". Zůstává však nejasno, zdali tím výměr míní tvrditi, že Liechtensteinský majetek stal se oním útekem vedoucích osob německé národnosti "opuštěným" ve smyslu § 3. dekretu č.5. Je-li tomu tak, pak měla tato okolnost býti výslovně ve výměru uvedena, aby případný stěžovatel se mohl proti takovému tvrzení náležitě brániti. I v tom, že se tak nestalo, možno tudíž shledávati podstatnou formální vadu výměru.

b/ Na rozdíl od výměru, o němž právě bylo pojednáno

suba/, neobsahuje v y h l á š k a okresního národního výboru v Olomouci ze dne 30.července 1945 vůbec žádné právní argumentace, ač její dosah /přímá konfiskace/ je nepoměrně závažnější než důsledky výměru /zavedení národní správy /. Ve vyhlášce se totiž prostě František Josef II. z Liechtensteinů "označuje za osobu německé národnosti" bez dalšího odůvodnění a přenechává se tudíž vlastně jejím čtenářům, aby si sami rozhodli, ze kterých v § 2.dekretu č.12 uvedených důvodů jest ho za takovou osobu považovati. Ačkoliv tento nadměru stručný postup jeví se býti pravým unikátem vzhledem ke skutečnosti, že se tu jedná o milionové, ne-li miliardové hodnoty, nelze mu přece upříti jakousi oprávněnost a důslednost, uvážímě-li, co bylo shora /II.2/ řečeno o povšechné právní povaze dekretu č.12. Máme-li totiž skutečně míti za to, že konfiskace všeho zemědělského majetku v československé republice nastala již ipsa lege, t.j. okamžikem, kdy obecná zákonná norma, již jeví se býti dekret č.12 /podobně jako dekret č.5/, vstoupila v platnost, pak došlo ke konfiskaci Liechtensteinského zemědělského majetku tímto okamžikem a nebylo třeba jej ještě jednou /zvláštní konkrétní normou druhotnou - ať správním rozhodnutím, soudním rozsudkem nebo konečně prostou vyhláškou - / zkonfiskovati a tuto druhou konfiskaci právními argumenty odůvodňovati, jako na př. důkazem, proč Františka Josefa II.Liechtensteinského dlužno považovati za " osobu německé národnosti ". V tomto případě jevila by se pak vyhláška okresního národního výboru v Olomouci ze dne 30.července 1945 jako typ t. zv. d e k l a r a t o r n í h o aktu, jímž

" deklaruje se " pouze - a contrario " konstituuje " - něco, co bylo již dříve jiným aktem / v daném případě : dekretem č.12 / s t a n o v e n o , totiž konfiskace. Takováto argumentace hověla by běžné nauce o r e z d í l u m e z i t. zv. k o n s t i t u t i v n í m i a /rozuměj pouhými/ d e k l a r a t o r n í m i a k t y , jejíž neudržitelnost autor tohoto posudku snažil se ve svých vědeckých pracech opětovně prokázati /viž na př. jeho T e o r i i p r á v a , § 33/. Ve skutečnosti je každý takový akt, chápaný jako právní norma - a jinak jej chápati nelze ! - zároveň konstitutivní a deklaratorní povahy, pokud právě dlužno míti za to, že jím je něco " konstituováno " / = stanovené / , co před jeho vydáním ještě konstituováno /stanovené/ nebylo a že se jím to zároveň " deklaruje " /= vyslovuje/. Novodobé právní řády vybudovány jsou pak na povšechné zásadě, kterou lze charakterisovati jako požadavek konkretisace právních norem v něm obsažených, čili jako myšlenka hierarchické výstavby těchto řádů : skládají se z hierarchicky vyšších a nižších norem právních /jako jsou ústavní zákony, obyčejné zákony, nařízení a jiné obecné či abstraktní normy, dále soudní rozsudky, správní rozhodnutí a konečně i právní jednání soukromníků jakožto normy konkrétní/ a platí při tom pravidlo, že soukromníci mohou se brániti /= mají právní prostředky jako jsou stížnosti, odvolání, rekursy atd., zpravidla jen proti druhotným normám konkrétním. Pokud jde o daný případ, podává se z toho, že osoba, která by se cítila dotčenou obecnou a relativně prvotní normou, jakou jeví se býti dekret č.12, nemůže si stěžovati do obsahu jeho k žádné další

instanci, nýbrž musí vyčkati, bude-li jeho obsah proti ní konkretiseván /- konstituován/ nějakou druhotnou normou, jako jest soudní rozsudek nebo správní rozhodnutí. A za takovou druhotnou normu chce býti nesporně považována vyhláška okresního národního výboru v Olomouci ze dne 30.července 1945. To podává se z právního poučení, kterého se v ní adresátu /knížeti Františku Josefu II. Liechtensteinskému /do- stává a z toho plyne ovšem zároveň i její naprostá n e - d o s t a t e č n o s t , v a d n o s t , b a a b s o l u t - n í n u l i t a podle příslušných procesních ustanovení československého právního řádu. Neboť rozhodnutí, obsažené v této vyhlášce, nebylo adresátu /- straně / vůbec doručeno a není tudíž ani možno určití okamžik, jímž počíná běžeti případná lhůta, ve které bylo by lze proti ní podati oprav- ný prostředek /stížnost/, který by se pokoušel vyvrátiti ná- zor, že knížete Františka Josefa II. jest považovati za " osobu německé národnosti " ve smyslu § 2. dekretu č.12. A nebylo by ve stížnosti ani proti čemu polemisovati, poně- vadž vyhláška, jak již bylo naznačeno, svůj názor, že tu jde o takovou osobu německé národnosti, sama nijak neodůvod- ňuje, což jest považovati za další základní její vadu, za kládající její zmatečnost jako správního aktu. Jediné práv- ní poučení, které vyhláška obsahuje, nelze pak při nejlepší vůli bráti ani vážně - neboť připouštěl snad okresní národ- ní výbor v Olomouci vážně možnost, že by se vládnoucí hlava s u v e r e n n í h o a n e u t r á l n í h o státu, jímž beze sporu jeví se býti knížectví Liechtensteinské ,

mohla " aktivně zúčastniti boje za zachování celistvosti a osvobození " cizího státu, který nacházel se ve stavu válečném s německou říší, a že bude na základě toho uplatňovati nějaké nároky u okresního národního výboru v Olomouci ? Nelze si pak ani jasně představití rozpaky, do kterých byl by uveden tak vážný soudní tribunál, jakým jest náš Nejvyšší správní soud, kdyby se měl po vyčerpání všech administrativních instancí oficiálně zabývati podobným dokumentem, jako jest ona vyhláška, který vystupuje sice s nárokem, aby byl považován za platný správní akt, kterému však k tomu chybí ty nejprimitivnější předpoklady !

Budiž zde ještě dodáno, že není jasno, z jakých důvodů vlastně okresní národní výbor v Olomouci zvolil v daném případě formu ú ř e d n í v y h l á š k y pro uvědomění vlastníka zkonfiskovaného zemědělského majetku a nikoliv formy individuálního v ý m ě r u. Dekret č.12 sice o formě, kterou mají se vlastníci uvědomovati o nastalé konfiskaci, vůbec nejedná, ale právě z jeho mlčení dlužno souditi, že byla by na místě forma ú ř e d n í h o v ý m ě r u, jak ji pro správní řízení povšechně předpisuje československý správní řád /nař. č.8 Sb.ex. 1928/. Okolnost, že byla v daném případě zvolena neobvyklá forma veřejné vyhlášky /ediktu/, svádí k podezření, že se tu okresnímu národnímu výboru nejednalo ani tak v první řadě o uvědomění vlastníka zkonfiskovaného zemědělského majetku, jako spíše různých zájemníků, o nichž jednají zejména §§ 7 a 9.

B. Hledisko práva mezinárodního.

Oblasti mezinárodního práva dotýká se záležitost, o které tento posudek pojednává, osobností, proti které namířeny jsou oba konkrétní správní akty, o nichž shora byla řeč /výměr ministerstva zemědělství a vyhláška okresního národního výboru v Olomouci/. Jest jí p a n u j í - c í k n í ž e L i e c h t e n s t e i n s k ý jako hl a v a suverenního, t.j. nezávislého státu Liechtensteinského. O tom, že Liechtensteinsko jest suverenním, samostatným, /nezávislým/ státem, nemůže býti žádná právní pochybnost a netřeba se proto touto otázkou zde dále podrobněji zabývat /viz k tomu tištěný posudek profesora Sedláčka, "Právní pozice rodu knížat z Liechtensteina a na Liechtensteine podle práva československého", 1928/.

Zemědělský pozemkový majetek , který byl /i s jeho příslušenstvím/ shora citovaným dekretem č.12, pokud se týče vyhláškou, brevi manu zkonfiskován, a to ze dvou svou podstatou velmi různorodých legislativních důvodů : jednak aby tím byl potrestán jeho vlastník, jednak aby se vyšlo vstříc volání českých a slovenských rolníků po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy, jest v l a s t - n í c t v í m Liechtensteinského rodu jako korporace podle rodinné smlouvy z r.1842. Používací právo / užitkové vlastnictví/ k tomuto majetku přísluší dočasné hlavě rodu jako panujícímu knížeti /panovníku, regentovi/. S výjimkou ryze soukromého majetku knížete jest dispozice oním užitkovým vlastnictvím omezena ještě ú č e l y , kterým

má sloužiti /úhrada výdajů, souvisejících s vladařskými funkcemi resp. povinnostmi/ a bylo by tudíž lze nazvati ono jmění " účelovým " /" Zweckvermögen " ve smyslu známé Brinzovy teorie/.

Vlastnost Liechtensteinského knížectví

jakožto samostatného, t.j. suverenního státu není uznáno jen obecným mezinárodním právem a jeho praxí /a to až do nejnovější doby/, nýbrž nadbytkem ještě i československým právním řádem, do kterého byl známým povšechným recepčním zákonem československým č.11 Sb. z r.1918 recipován i starorakouský zákon ze dne 12.III.1893 č.15 ř.z., jímž publikována byla shora zmíněná smlouva z r.1842. /" Hiemit erhält der bezeichnete Familienvertrag im Geltungsgebiete dieses Gesetzes volle Kraft und ist von den Gerichten gültig und verbindlich zu achten " , Sedláček n.u.m. str.113./

Než možno juristicky uvažovati o tom, snášeli se zásah obou dekretů č.5 a 12 a obou konkrétních správních aktů /výměru ministerstva zemědělství a vyhlášky okresního národního výměru v Olomouci/ do práv panujícího knížete Liechtensteinského s platným právem mezinárodním či odporuje-li mu, dlužno ujasniti si poměr tohoto právního řádu mezinárodního k vnitrostátnímu právnímu řádu československému. Neboť jen za předpokladu , že zde určitý takový, a to pozitivní poměr či vztah existuje, nabývá otázka, zdali určité právní normy /ať primární jako zákony, nebo sekundární jako rozsudky, nebo rozhodnutí/, které jsou nesporně součástí československého právního řádu, hoví jinému právnímu řádu, v daném případě mezinárodnímu, rozumného smyslu. Tohoto předpo-

kladu postrádá konstrukce , která v teorii mezinárodního práva nazývána bývá dualistickou a která vychází z názoru, že mezi jednotlivými vnitrostátními právními řády s jedné strany a mezinárodním právem se strany druhé žádného takového vztahu není, t.j. že každý z nich jest úplně nezávislý a samostatný a může tedy stanoviti libovolně a bez veškerého omezení, co mu jest libo. Na rozdíl od této dualistické konstrukce vychází monistická ze správného teoretického názoru, že oba právní řády musí býti v jistém pozitivním vztahu k sobě, který může se zakládati buď na primátu práva mezinárodního/^{nebo} vnitrostátního. V prvním případě jest vyloučeno, aby vnitrostátní zákonodárce stanovil něco, co by odporovalo normám , platným podle mezinárodního práva, v druhém případě, t.j. za předpokladu primátu / = svrchovanosti, samostatnosti/ vnitrostátního právního řádu, jest třeba, aby tento řád normy mezinárodního práva výslovně nebo aspoň mlčky uznával resp. recipoval, což stává se na př. formou parlamentárního jejich schválení, čímž dochází k t.zv. transformaci mezinárodního práva v právo vnitrostátní, jako na př. při schvalování mezinárodních smluv podle československé ústavní listiny. Je pak jasno, že s hlediska politického jeví se býti názor o primátu vnitrostátního právního řádu koncepcí povšechně imperialistickou, kdežto opačný názor o primátu mezinárodního práva znamená koncepcí pacifistickou.

/ O tom srovnej blíže Weyr, Teorie práva, str.96, týž : Československé právo ústavní str.13 a heslo " Právní řád " ve Slovníku veřejného práva československého./ Řešíc určitou konkrétní právní otázku, nemá ovšem interpretace, pokud chce

býti teoreticky, t.j. vědecky fundována, prostě na výběr, ke kterému z obou hledisek se chce připojit, t.j. primátu toho či onoho práva, nýbrž jest jí při tom bráti zřetel na jeho pozitivněprávní úpravu. /Jen shora zmíněnou dualistickou konstrukci musí a limine odmítnouti, poněvadž tato odporuje základním pravidlům normativního poznávání./

Pokud jde o československý právní řád a jeho vztah k zmíněným koncepcím, dlužno přiznati - a lze s hlediska pacifistického dodati : bohužel ! - , že mu hová spíše hledisko primátu vnitrostátního práva ního řádu : neboť jeho ústava stojí nesporně na stanovisku své vlastní naprosté svrchovanosti a nezávislosti na jakémkoliv jiném právním řádě, což jinými slovy znamená, že československý ústavní zákonodárce může, zachovávali při tom jen předepsané formy normotvorby, platně stanoviti cokoli - jmenovitě bez ohledu na předpisy mezinárodního práva. Pokud ovšem a nakolik byly jím samým tyto předpisy recipovány /* transformovány ve vnitrostátní právo/, stávají se tím platnou součástí československého právního řádu.

Podle dnešního mezinárodního práva, které jest, jak známo, dosud z velké části nepsané, t.j. zvykové, platí pro oblast platnosti československého právního řádu ohledně právního postavení resp. výsad cizích hlav státu povšechná zásada jejich osobní nedotknutelnosti : jsou eximovány z tuzemské jurisdikce trestní . " Otázka procesní exempce hlavy státu ve věcech soukromoprávních jest však vzhledem k některým rozsudkům, hlavně francouzským, nověji též italským, spornou. " /Slovník veř.práva československého, I 593

Jejich osoby požívají, pokud se zdržují v tuzemsku, exterritoriality, obdobné té, kterou mají jejich diplomatictí zástupci . /K důsledkům ~~exemce~~ panujících hlav státu v tomto personálním vztahu bylo by na př. i čítati vyjmutí jejich z dosahu norem, jakou jest československý zákon o zrušení šlechtictví, řádů a titulů č.61/1918/. Zmíněná exemce ovšem nijak nevztahuje se na tuzemský nemovitý majetek jejich , ohledně kterého uznává se naopak zásada, že "immobilia obnoxia sunt territorio " . Přes to ale bylo by asi ztěžší ~~ž~~ nalézt v praxi mezinárodního práva precedenční případ, který by se jevil jako analogie zásahu nejnižší instance státní administrativy, jímž brevi manu zbavuje se bez náhrady suverenní hlava cizího státu nemovitého majetku v rozloze asi 70.000 ha, a je proto otázkou, jak by se k takovému počínu choval nějaký mezinárodní soudní tribunál, kdyby o něm měl rozhodovati a není vyloučeno, že by v něm spatřoval opatření povahy trestní, a jako takové prohlásil je jako nepřipustné podle dosavadní praxe mezinárodního práva, Nehledíc však k této možnosti, sluší zde připomenouti stanovisko této praxe, jak se vyvinula po první světové válce u příležitosti provádění československé pozemkové reformy. Československý zákonodárce zaujal tu původně v záborovém zákoně mnohem radikálnější postoj než následující po něm mírové smlouvy, uzavřené ve Versailles, v St.Germain en Laye a v Trianonu, připustiv totiž ve svém § 9. konfiskaci majetku příslušníků nepřátelských států. Zmíněné mezinárodní smlouvy, tedy nesporný pramen mezinárodního práva, **n e d o v o l u j í v š a k**

československému státu převzítí majetek příslušníků n e -
p ř á t e l s k ý c h s t á t ů b e z n á h r a d y /viz
Slovník veř.práva českoslov. III, str.401/ a této zásadě při-
způsobil se již československý zákon náhradový. U srovnání
se stanoviskem dekretu č.12 je arciť původní počin českoslo-
venského zákonodárce v záborovém zákoně nutno označiti za ve-
lice mírný, neboť úmysl konfiskace /záboru bez náhrady/ ome-
zuje se tu zásadně na příslušníky bývalých nepřátelských států
/tedy Němce, Rakušany a Maďary/ , kdežto dekret č.12 brevi ma-
nu konfiskuje vůbec pozemkový majetek všech osob německé a
maďarské národnosti bez ohledu na jejich státní příslušnost,
a tedy bez ohledu na skutečnost, jde-li o příslušnost ke stá-
tu, který byl v druhé světové válce 1939-1945 s Českoslovens-
kým státem ve válce, nebo zůstával v ní neutrální /jako Lie-
chtensteinsko/, nebo patřil snad dokonce k jeho spojencům. A
vyhláška okresního národního výboru v Olomouci vztahuje tuto
konfiskaci, jejíž trestní povahu je těžko popírati, ještě beze
všeho , ale , jak dlužno doznati, důsledně i na osobu panov-
níka neutrálního státu samotného !

Je-li vůbec dovoleno prorokovati, jak by se
asi ta která oficiální instance, povoláná k výkladu platného
mezinárodního práva, vyslovila o tom, jsou-li normy podobné-
ho obsahu jako jest dekret č.12 a vyhláška okresního národní-
ho výboru v Olomouci ze dne 30.července 1945 č.470, v soula-
du s obecnými jeho zásadami čili nic, pak tuším nemohlo by
býti podle shora uvedeného o tom mnoho pochybností. Sám sponž
jsem přesvědčen, že s ním v souhlasu nejsou, čímž ovšem vy-
slovuji pouhý juristický názor de lege lata, vyhýbaje se jaké-

mukoliv kritickému hodnocení s hlediska de lege ferenda, t.j. politického, poněvadž takové kritické hodnocení není tu mým úkolem. - Jen mimochodem budiž k právě vyslovenému juristickému názoru /de lege lata/ ještě dodáno, že lze jej beze všeho srovnati - nikoliv však doplňovati nebo korigovati - s hlediska de lege ferenda s povšechně etickými úvahami o mravní odpovědnosti všech Němců, nebo aspoň těch z nich, kteří obývají Německou říši, za vznik druhé světové války a za nekonečné hrůzy, spáchané v ní nacistickým režimem. Tato mravní odpovědnost byla v dnešní době, jak známo, opětovně z mnohých rozhodujících míst zdůrazňována a to, jak mám za to, oprávněně.

IV. Shrnutí výsledků a konkluse.

Povšechné výsledky úvah v předchozích oddílech II. a III. jsou tudíž tyto :

1/ Podle československého právního řádu.

Ani výměr ministerstva zemědělství ze dne 26. června 1945, ani vyhláška okresního národního výboru v Olomouci ze dne 30. července 1945 neobstojí před juristickou kritikou.

a/ Pokud jde o výměr, neobsahuje to, co mělo býti jeho vlastní thema probandum, t.j. provedení důkazu, že t.č. panující kníže František Josef II. Liechtensteinský jest osobou státně nespolehlivou ve smyslu §§ 4 a 6 dekretu č. 5, ba ani se o ně nepokouší a znemožňoval by proto stěžovateli případnou obranu před Nejvyšším správním soudem. To, co výměr

- jaksi náhradou za chybějící argumentaci - poskytuje, totiž tvrzení, že předka nynějšího panovníka Liechtensteinského v době pobělohorské bylo by možno označiti za nepřítel československého národa, nemůže, i kdyby bylo s historického hlediska správné, tuto jeho základní vadu odstraniti. Totéž platí o nesmělém náznaku, obsaženém v druhém odstavci, z něžž se podává, že by snad Liechtensteinský majetek mohl býti pokvětnovém převratu r.1945 považován za "opuštěný" ve smyslu § 3 dekretu č.5. Jediný, po případě juristický vyvratitelný argument výměru spočívá v jeho tvrzení, že uvalení národní správy má v daném případě význam celostátní. Toto tvrzení je správné a tudíž skutečně nevyvratné - ale netvoří právě vlastní tema probandum.

b/ Pokud jde o vyhlášku okresního národního výberu v Olomouci, jest tento úřední akt stížen tak základními vadami, že křtitickému posuzovateli vtírá se myšlénka, zdali lze to, co tu vystupuje se subjektivním nárokem, aby bylo považováno za úřední akt, vůbec za takový akt, třeba i absolutně nulitní a zmateční, považovati. Že zde takovýto subjektivní nárok skutečně byl, dá se vyvoditi jen z toho, že se onou vyhláškou výslovně poskytuje povšechná 15 tidenní lhůta k uplatnění výluky z konfiskace podle 2.odst. § 1.dekretu č.12. Absolutní nulita a zmatečnost jsou tedy vlastnosti, jimiž při nejmírnějším juristickém posouzení je vyhláška ta nesporně stížena.

2. Podle práva mezinárodního .

Ačkoliv téměř všechny vnitrostátní právní řády resp jejich ústavy stojí na stanovisku zásady svého primátu /viz předcházející oddíl III./ ,t.j. své vlastní svrchovanosti či-li absolutní nezávislosti, přece jen uznávají určité základní zásady práva mezinárodního a berou na ně zřetel. Tak stalo se, jak shora dovozeno , po první světové válce i při právní úpravě československé pozemkové reformy pokud šlo o právní postavení příslušníků cizích států, jmenovitě nepřátelských. Podle příslušné zásady považovalo tehdejší mezinárodní právo konfiskaci nemovitého majetku těchto příslušníků vnitrostátním československým zákonem za nepřijatelné, a československý zákonodárce se této zásadě na konec přizpůsobil. A poněvadž není žádného důvodu pro názor, že by pozdější vývoj mezinárodního práva se v tomto směru tak radikálně změnil, aby nyní považoval konfiskační zásahy do jmění státních příslušníků nejen bývalých nepřátelských, nýbrž i neutrálních států za přípustné, dlužno míti za to, že stanovisko, které zaujal jmenovitě dekret č.12 a částečně i dekret č.5 dnes platnému mezinárodnímu právu o d p o r u j e - To platí pak arciť ještě zvýšenou mírou pro případ, týká-li se podobný zásah pozemkového majetku hlavvy nějakého neutrálního státu. Že by takový zásah byl podle téhož mezinárodního práva / v daném případě válečného/ považován za dostatečně odůvodnění pro válečné zakročení se strany onoho neutrálního státu - pokud právě válku dlužno pova-

žovati za přípustný, typicky mezinárodní prostředek exekucí - o tom nemůže být žádné pochybnosti, zcela bez ohledu na to, zdali by v konkrétním případě mocenské, t.j. vojenské poměry obou zúčastněných států činily užití tohoto prostředku prakticky proveditelnými čili nie.

Z právě naznačeného hlediska de lege lata /které přirozeně lze podle libosti poárobovati odmítavé kritice de lege ferenda, t.j. v podstatě politické, aniž by se tím ovšem mohly měniti výsledky argumentace de lege lata/ jest za to míti, že stanovisko, které zaujaly dekrety č. 5 a 12 a následkem toho i oba konkrétní správní akty na jejich základě vydané /výměr a vyhláška/ odporují t.č. platným zásadám mezinárodního práva.

Budiž autoru tohoto posudku, který právě vysloveným de lege lata zjištěním splnil svůj úkol, dovolen na konci ještě krátký výhled, jenž vědomě opouští dosavad zaujaté přísné hledisko de lege lata.

Veškerý civilisovaný svět zabývá se dnes svými povolanými representanty úsilím, jímž má býti dnešní mezinárodní právo dále vybudováno ve směru vysloveně pacifistickém, t.j. znemožněny nebo aspoň pokud možno stíženy býti mají do budoucnosti jakékoliv válečné konflikty, které by mo

hly vzniknouti agresivními zásahy se strany jednotlivých států. Tomuto úsilí sloužilo právě skončené jednání v San Francisku, jímž položen základ k nové mezinárodní organizaci Spojených národů, která má nahraditi bývalou Společnost národů a odstraniti její nejzávažnější vady, zejména nedostatek mezinárodní exekuce, která by příslušela činiteli jednotlivým spojeným státům nadřizenému, t.j. právě "Spojeným národům" jako jakési civitati maximae.

Vůči tomuto úsilí, všemi pacifisty světa jistě s největší radostí a s nadšením vítanému, dlužno však položit otázku, jaké jsou předpoklady a zároveň i důsledky jeho, pokud jde o teoretickou konstrukci budoucího poměru mezinárodního práva k vnitrostátním právním řádům jednotlivých členů "Spojených národů" v oblasti normativní, t.j. právní? Odpověď zní: Naprosté a bezpodmínečné uznání p r i m á t u m e z i n á r o d n í h o p r á v a. A toto uznání nesmí býti jen teoretické, nýbrž i praktické, t.j. musí se projevovati ve vnitrostátních ústavách tím způsobem, že určité právní zásady musí v nich býti výslovně prohlášeny za nedotknutelné / = nezměnitelné / vnitrostátními právními řády resp. jejich ústavami, bez ohledu na to, jsou-li vnitrostátnímu zákonodárci sympatické čili nic, odporují-li nebo hoví-li jeho přítomnému ideologickému zaměření atd. Byl by to věru divný člen nové mezinárodní organizace Spojených národů, který by sice na jedné straně svým členstvím demonstroval pro ideály pacifistické, na druhé se však domníval, že je mu možno na dále

stanoviti bez veškerého omezení ve svém právním řádě cokoliv, zejména tedy bez ohledu na platné zásady mezinárodního práva, t.j. setrval na tudíž prakticky na stanovisku primátu vnitrostátního právního řádu čili vnitrostátní svrchovanosti ! Typyckými representanty tohoto *i m p e r i a - l i s t i c k é h o* směru smýšlení jevíly se býti těsně před druhou světovou válkou a během ní právě Německo, Itálie a Japonsko, a bylo proto jen důsledné, že na konec Společnost národů opustily.

Idea naprosté /neomezené/ svrchovanosti vnitrostátního právního řádu a / což s hlediska normativního znamená totéž/ naprosté suverenity jednotlivých států jest největším nepřitelem pacifistických ideálů a největší překážkou právní organizace Spojených národů ve směru pacifistickém.

Pisateli tohoto posudku není o podrobnostech jednání v San Franciscu známo více, než co o něm přinesly zprávy denního tisku a neví tudíž, nakolik si shromáždění tam representanti jednotlivých států uvědomili zmíněné důsledky, podávající se pro obor normativní úpravy ústav těchto států z přijetí zásady primátu mezinárodního práva, která tvoří nezbytnou *raison d'être* Spojených národů - ale je mu jasno, že by vědomé nerespektování resp. ignorevání uznaných zásad mezinárodního práva se strany vnitrostátní/^{ho} zákonodárce toho kterého členu naší nové mezinárodní organizace vzbuzovalo asi setva příznivý dojem u všech těch, kdož dovedou důsledně myslet, t.j. chápati důsledky, které plynou z politického postoje pacifi-

stického pro základní normativní konstrukci vztahu mezi-
národního práva k právům vnitrostátním.

V Praze 20.srpna 1945.

Dr.František Weyr,v.r.
profesor Masarykovy university.